

Technische vragen m.b.t. Inbreng IPO t.b.v. Commissiedebat Elektriciteitsnet Energie-Infrastructuur & RES

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
BBB	1	Hoe wordt gegarandeerd dat het inzicht in wachtrijen bij netbeheerders (maatregel 1) leidt tot een eerlijkere verdeling van schaarse netcapaciteit?	De ACM houdt toezicht op het volgens de regels toewijzen van netcapaciteit. Netbeheerders mogen nu geen inzage geven in de wachtrijen. Het verzoek van het IPO is om dit wel mogelijk te maken, zodat meer gebiedsgericht gezocht kan worden naar oplossingen voor vraag en aanbod.
	2	Welke criteria worden gebruikt om te bepalen welke projecten prioriteit krijgen in de wachtrij?	Het prioriteringskader van de ACM biedt hier inzicht in: Codebesluit prioriteringsruimte bij transportverzoeken ACM.nl . Het prioriteringskader kent 3 categorieën: 1. Congestieverzachtters: Klanten in deze categorie zorgen voor vermindering van netcongestie 2. Veiligheid: dit zijn klanten die bijdragen aan de veiligheid in Nederland, zoals de brandweer, acute gezondheidszorg, ambulance, politie, AIVD, rechtspraak, justitie en gevangenis, Rijkswaterstaat. 3. Basisbehoeften: Klanten die voorzien in bijvoorbeeld onderwijs, drinkwater, woonbehoefte en elektriciteit/warmte/gasnetten.
	3	Hoe worden projecten die geen realistische kans hebben op uitvoering, sneller uit de wachtrij verwijderd om ruimte te maken voor andere initiatieven (maatregel 8)?	Dat is op dit moment nog niet bekend en wordt verder uitgewerkt.
	4	Hoe kan het ruimtelijke beleidsinstrumentarium (maatregel 2) specifiek worden ingezet om te sturen op projecten met de hoogste maatschappelijke waarde, zoals woningbouw en duurzame mobiliteit?	Tot voor kort was het volgens de elektriciteitswet verboden om regels te stellen in de ruimtelijke ordening ten behoeve van het energiesysteem. In de energiewet is dat met een amendement aangepast om meer ruimte te bieden. Dat amendement dient nog te worden uitgewerkt in een AMvB. Die AmvB bepaalt de ruimte die provincies hebben. Specifiek willen we, zoals aangekondigd in het provinciale programma Wonen en Werken, de piekbelasting op het elektriciteitsnet van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen minimaliseren om zo de impact op het elektriciteitsnet voorspelbaarder te maken.
	5	Zijn de voorgestelde wijzigingen in de Energiewet en Omgevingswet voldoende om effectief te sturen op netinfrastructuur? Welke aanvullende maatregelen zijn nodig?	Dat hangt af van de invulling van de in antwoord 4 benoemde AMvB.
	6	Welke technische en financiële barrières belemmeren momenteel de implementatie van alternatieve energiedragers zoals waterstof, groen gas en warmtenetten (maatregel 7)?	De prijs van waterstof is vooralsnog te hoog, mede door te beperkte beschikbaarheid van productiefaciliteiten en infrastructuur en het ontbreken van grote hoeveelheden goedkope groene elektriciteit. Er wordt landelijk ingezet op een toename van de productie van groen gas, met name om dit bij te mengen in het aardgasnet. De gewenste toename blijft uit o.a. door gebrek aan planologische ruimte voor grote productie-installaties. De aanleg van warmtenetten is zowel technisch als financieel complex. Hierin spelen o.a. de ruimte in de ondergrond, beschikbaarheid van duurzame warmtebron, uitvoeringscapaciteit bij gemeenten en verdeling van de kosten mee. De provincie Utrecht verkent de mogelijkheid voor een

			provinciaal warmtebedrijf om gemeenten in deze uitdagingen te ondersteunen.
	7	Hoe kan duidelijkheid over beschikbaarheid en kosten van deze energiedragers worden verbeterd om investeringen te versnellen?	Rondom waterstof bestaat een kip-ei probleem: de prijs is de hoog, dus de vraag is te laag. Omdat de vraag te laag is de schaal van investeringen te beperkt. Daarnaast is de hoeveelheid goedkope duurzame elektriciteit is nog te klein voor een goede business case van grootschalige productie van groene waterstof. De ontwikkeling van warmtenetten vraagt maatwerk en onderzoek per locatie.
	8	Zijn er succesvolle voorbeelden uit andere regio's waar alternatieven effectief zijn geïmplementeerd, en wat kan daarvan worden geleerd?	Er wordt continu kennis uitgewisseld, zowel landelijk als binnen de provincie. Twee concrete voorbeelden: In de gemeente Veenendaal is een innovatief warmtenet in aanleg. In dit project is ook warmte-opslag toegevoegd. Dit warmtenet dient als een voorbeeld voor projecten elders. Verder is in Delft een warmtenet in ontwikkeling met geothermie als bron; samen met partners onderzoeken wij of dit in onze provincie op termijn ook mogelijk is.
	9	Welke criteria worden gehanteerd om te bepalen welke locaties geschikt zijn voor energiehub (maatregel 5)?	De ontwikkeling van e-hubs is maatwerk. In zijn algemeenheid geldt dat de deelnemers in hun energieprofiel complementair aan elkaar moeten zijn en er flexibiliteit in gebruik geboden kan worden, bijvoorbeeld met mogelijkheden voor opslag, conversie en timing van energiegebruik. Daarnaast is commitment en inzet van betrokken partijen in de Energy Hub van belang.
	10	Hoe wordt ervoor gezorgd dat de voorwaarden voor groepstransportovereenkomsten (GTO's) aantrekkelijker worden voor initiatiefnemers van energiehub (maatregel 6)?	Wat hieraan bij kan dragen is o.a. het niet kwijtraken van de oorspronkelijke transportcapaciteit per bedrijf wanneer bedrijven samen in een Energy Hub treden. Nu vallen bedrijven terug op slechts een deel van hun oorspronkelijke transportcapaciteit als de e-hub uiteindelijk op houdt te bestaan, bijvoorbeeld door verhuizing of faillissement van één van de deelnemers. Dat schrikt bedrijven af om aan e-hubs deel te nemen.
	11	Hoe wordt de capaciteit van netbeheerders op korte termijn vergroot om de benodigde uitbreidingen en vergunningverlening tijdig te realiseren (maatregel 10)?	Stedin heeft hiertoe in 2024 het eigen vermogen versterkt om meer vreemd kapitaal aan te kunnen trekken voor de benodigde investeringen. De provincie is in dit kader in 2024 ook aandeelhouder geworden van Stedin. Tegelijkertijd blijft het zgn. maakbaarheidsvraagstuk een belangrijk probleem als het gaat om het aantrekken van personeel en de toeleverancier van materialen. Ook de ruimtelijke procedures vanuit de overheden zitten een snelle uitbreiding vaak in de weg.
	12	Zijn er specifieke plannen om de vergunningsprocedures voor netuitbreidingen te versnellen zonder afbreuk te doen aan ecologische of ruimtelijke eisen?	Er wordt hier vanuit het Landelijk actieprogramma netcongestie (LAN) nadrukkelijk naar gekeken. Concreet ook voor stikstof (zie ook vraag 15). De nieuwe Omgevingswet maakt een aantal procedures echter niet altijd makkelijker.
	13	Hoe wordt de financiering van provinciale taken op het gebied van netcongestie aangepakt, gezien het tekort aan middelen (maatregel 9)?	Als provincies hebben we een structureel budget van ongeveer €200.000,- per jaar voor netcongestie. Het overgrote deel van de kosten voor de aanpak van netcongestie wordt nu via een tijdelijke ophoging van de CDOKE-middelen gedragen. Het gaat hierbij om €1,5 miljoen voor energie-infrastructuur en €1,1 miljoen voor energy Hubs. Deze ophoging is nu slechts voor 2 jaar geregeld (2024 en 2025). Als dit budget vanaf volgend jaar wegvalt zal er een flinke extra claim richting de Voorjaarsnota nodig zijn voor de financiering van de provinciale taken op het gebied van netcongestie.
	14	Wat zijn de gevolgen van het ontbreken van extra middelen voor provincies op de	Zie vraag 13. Op dit moment is hiervan geen sprake, maar als de CDOKE middelen voor netcongestie van 2026 wegvallen zullen wij onze taken op het gebied van Energy Hubs, netbewuste

		voortgang van verduurzamingsprojecten?	woningbouw, RO-instrumentarium voor netuitbreidingen en P-MIEK niet meer kunnen uitvoeren.
	15	Hoe wordt het beleid op stikstofnormen aangepast om netuitbreidingen mogelijk te maken zonder vertragingen door stikstofregels (maatregel 4)?	Het IPO doet een oproep aan het Rijk om de netuitbreidingen te vrijwaren van stikstofnormen vanwege de vele malen hogere stikstofreductie die netuitbreidingen in het licht van de elektrificatie mogelijk maken. Of en hoe dit wordt ingevuld is aan het Rijk en gezien recente uitspraken in het stikstofdossier onzeker.
	16	Wordt de reductie in stikstofuitstoot door elektrificatie van activiteiten voldoende meegenomen in de afwegingen voor vergunningverlening?	Tot op heden niet, vandaar de oproep (zie 15).
	17	Hoe worden de effecten van de voorgestelde maatregelen op netcongestie gemonitord en geëvalueerd?	De inbreng van het IPO stelt een tiental maatregelen voor, waar het Rijk een rol kan spelen om netcongestie te verminderen. Deze maatregelen dienen op nationaal niveau verder uitgewerkt te worden voordat monitoring ter sprake komt.
	18	Zijn er concrete doelen gesteld voor het verminderen van netcongestie, en hoe worden deze meetbaar gemaakt?	In de Kamerbrief over versnelling en uitbreiding maatregelen netcongestie Flevoland, Gelderland en Utrecht wordt een maatregelenpakket gepresenteerd om de impact van netcongestie te beperken. Het doel van het maatregelenpakket is om te voorkomen dat de grens van de netcapaciteit overschreden wordt met grootschalige storingen tot gevolg. Hiervoor worden maatregelen genomen die in de provincie Utrecht moeten zorgen dat de verwachte toename van de piekvraag met 250 MW afneemt.
	19	Hoe wordt de samenwerking tussen provincies, netbeheerders, en het Rijk georganiseerd om de aanpak van netcongestie te stroomlijnen?	Om dit te organiseren zijn de provinciale Energy Boards ingericht. De Energy Board in Utrecht bestaat uit de netbeheerders TenneT en Stedin, het ministerie van KGG, de gemeente Utrecht en Amersfoort en de regio's U10, Amersfoort en Foodvalley. Daarnaast is voor de acute problematiek in de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht een tijdelijk bestuurlijk overleg met de Minister KGG ingericht.
	20	Welke rol hebben gemeenten in het proces, en hoe worden zij ondersteund bij het omgaan met netcongestie?	Middels een vertegenwoordiging in de Energy Board zijn de regio's en gemeente Utrecht en Amersfoort nauw betrokken de totstandkoming en uitwerking van de maatregelen. Voor de maatregelen waar gemeenten een grote verantwoordelijkheid hebben worden inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd om kennis over maatregelen en instrumentarium te delen.
	21	Wordt er geïnvesteerd in innovatieve technologieën zoals slimme netten of demand-side management om netcongestie te verminderen?	Ja, o.a. via energy-hubs, flextenders, het slimmer en netbewuster inzetten van laadpalen, warmtepompen en batterijen. De lange termijn oplossing van netcongestie ligt niet alleen in het uitbreiden van de netcapaciteit, maar ook in het slimmer benutten van de netcapaciteit. Prijsprikkels voor gebruikers kunnen hier ook een grote rol in spelen (zie Verkenning alternatief nettariefstelsel kleinverbruik) Dit vergt echter een ingrijpende wijziging in nationale wetgeving.
	22	Hoe wordt ervoor gezorgd dat de huidige maatregelen niet alleen de korte-termijnproblematiek oplossen, maar ook toekomstbestendig zijn?	Veel maatregelen zijn "here to stay". Denk hierbij aan de netbewuste oplossingen. (nieuwbouw, bestaande bouw, laden, ehubs) Voor een betaalbaar toekomstbestendig energienet is slimmer gebruik een randvoorwaarde.